

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин
"Українська асоціація економістів-міжнародників".

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 20 травня 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК 339.9+502/504
М 58

Рецензенти:

Дурановські Войцех Хенрік – PhD, Опольський університет (м. Ополь, Польща);

Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 20 жовтня 2022 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 20 травня 2022 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 103 с.

The collection consists of the materials from III International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

УДК 339.9+502/504
© Сумський державний університет, 2021

Організатори конференції:

"Ukrainian Association
of International
Economists "

Співорганізатори конференції:

Інститут науки і техніки Хенань, (м. Хенань, Китай)

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Центр соціальних інновацій Єзуїтського університету (м. Краків, Польща)

Інститут технологій та бізнесу в Ческе-Будейовицях, (м. Прага, Чеська Республіка)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Хомутенко Л. І.</i> Функціонування ТНК на сучасній міжнародній арені	7
<i>Marekha I.S. Bondarenko S.I.</i> Gender differentiation on the international labour market	8
<i>Дробязко А. О.</i> Структура та цілі маркетингової товарної політики	10
<i>Демиденко Є.Г.</i> Перемовини як дипломатичний інструмент: українські реалії	13
<i>Joel Ata-Baah</i> Integration of international economic markets	15
<i>Хомутенко Л. І. Григорович А. М.</i> Досвід розвинених країн в міжнародному трансфері технологій	16
<i>Мареха І.С., Новгородцева М.О.</i> Міжнародні злиття та поглинання	20
<i>Shevtsova V.M.</i> Problems and features of the country's external public debt management. Ukrainian experience	22
<i>Marekha I.S., Yavor P.V.</i> The place of ukraine in the eu integration processes	26
<i>Shcherbyna T., Kernychnui V.V.</i> Import policy: general goals and current problems of ukraine	28
<i>Zamora O.M., Hyrman D.A., Stanislaw Alwasiak</i> Analysis of world financial markets and their development trends	28
<i>Котенко Н.В., Бондаренко А.І.</i> Аналіз діяльності інститутів спільного інвестування в Україні	30
<i>Воронцова А.С., Твердохліб Д.С.</i> Головні проблеми інвестиційної привабливості економіки України	32
<i>Коротка М.Ю.</i> Розвиток франчайзингової діяльності під час глобальних економічних коливань	36
<i>Кулік А. О</i> Перспективи розвитку Україно-Китайських торговельних відносин на сучасному етапі	38
<i>Dryhola J.</i> Operations in the foreign exchange market	40

РОЗДІЛ 2
Економіка сталого розвитку
SECTION 2
The economics of sustainable development

<i>Romaniuk Y., Kurbatova T.</i> Electricity demand management mechanisms	42
<i>Yurchenko A., Yarova I.</i> Modern sustainable logistics trends	44
<i>Dubovych R., Smolennikov D.</i> The system of motivation of personnel at industrial enterprises in the context of global challenges	46
<i>Хомутенко Л. І., Ганжала К. С.</i> Особливості міжнародного регулювання міграції трудових ресурсів	48
<i>Korobko S.O.</i> Labour migration	51
<i>Sheremet A., Smolennikov D.</i> Financial management system as a tool for sustainable development of agricultural enterprises	52
<i>Тулякова А.О., Замора О.М.</i> Міграція робочої сили та її регулювання	54
<i>Голоха А.Р., Щербаченко В.О.</i> Вимушена міграція українців через Російсько-Українську війну	56
<i>Школа В.Ю., Домащенко В.С.</i> Оцінка сталого розвитку та економічної стійкості сільського господарства: досвід ЄС для України	58

РОЗДІЛ 3
Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток
SECTION 3
The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Домащенко М.Д., Гордієнко І.С., Прокопенко О.В.</i> Особливості українських міграційних процесів та вплив Російсько-Української війни на них	62
<i>Хомутенко Л.І., Тулякова А.О.;</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	65
<i>J. Ata-Baah</i> Role of international labor organisation in regulation of labor migration	67

<i>Лапшина М. Ю.</i> Переговорний процес отримання статусу кандидата в ЄС	70
<i>Petrenko S</i> Hert hofstede's model as a tool of cross-cultural analysys	72
<i>Marekha I.S., Sliusarenko A.D.</i> Global financial and economic crises of XX century and their consequences	75
<i>Таранюк Л.М. Рубаненко К.І. Цю Х.</i> Головні перешкоди та шляхи поглиблення співробітництва України та ЄС	78
<i>Lisniak B. A., Zamora O. M., Duranowski W.</i> The reaction of European diplomacy to the Russian invasion in Ukraine	80
<i>Yurchenko A., Domashenko M.</i> Diplomacy and economics of the Russia-Ukraine war	82
<i>Сахно О.О.</i> Оцінка конкурентоспроможності вітчизняної агропромислової продукції на світовому ринку	84
<i>Тулякова А.О., Хомутенко Л.І.</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	87
<i>Воронцова А.С., Єрмоленко А.О.</i> Проблеми міжнародного співробітництва українських експортоорієнтованих підприємств: крос-культурний аспект	89
<i>Зорін О. О.</i> Особливості фінансування угод М&А на міжнародному ринку	92
<i>J. Ata-Baah</i> The role of commercial diplomacy as part of economic diplomacy	95
<i>Hontar K., Yarova I.</i> Tourism as a leading direction of the Turkish service market development	97

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНСЬКИХ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Старший викладач, **Воронцова А.С.**

Студентка **Єрмоленко А.О.**

Сумський державний університет, Україна

Оцінка експортних можливостей України дає змогу виокремити для держави важливе місце на світовому майданчику. До початку війни Україна здійснювала зовнішньоторговельні операції з партнерами з-понад 200 країн світу, зокрема з країнами СНД, ЄС, Азіатсько-Тихоокеанського регіону тощо (КМУ, 2013). Україна, як країна переважно аграрно-індустріального типу економіки, мала відносно розвинуті сільськогосподарську та гірничо-видобувну галузі, і при цьому стрімко розвивала третинний сектор. На світовому ринку Україна мала значні конкурентні переваги у агробізнесі та металодобувній промисловості.

Експортуючи продукцію, компанії дбали не лише про кількісні показники, а і популярність на іноземних ринках, ексклюзивність товарів та послуг, кількість країн, до яких постачається продукція. При цьому, найбільш актуальними проблемами, що заважали повною мірою реалізувати експортний потенціал України, були:

- низька товарна та географічна диверсифікованість українського експорту;
- невідгідні умови кредитування експорту та високі ризики ресурсних втрат під час здійснення експортних операцій;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної продукції;

- недостатній рівень інвестування в модернізацію та створення експортоорієнтованих виробництв, а також впровадження новітніх технологій;

- недостатній розвиток та впровадження систем сертифікації, управління і контролю якості (Скірка, 2013).

Саме тому урядом була розроблена Концепція створення системи державної підтримки експорту України, що запропонувала шляхи розв'язання наведених проблем. Це у свій час дозволило створення цільових програм підтримки окремих галузей, зокрема перспективних агробізнесу та гірничо-металевої промисловості, запровадження усе більш сучасних та технологічних методів виробництва та збуту продукції, запровадження механізму державної фінансової підтримки експортної діяльності (кредитування, гарантування та страхування експорту) тощо.

При цьому, достатньо важливим питанням є підтримка українського бізнесу з оглядом на крос-культурні стосунки. До війни з росією, більшість українських підприємств були орієнтовані на ринок пострадянських країн. Із 2014 року йде переорієнтування на європейські, китайський на американський ринки, що значною мірою ускладнило комунікації між партнерами, адже кожна країна має іншу культурну особливість, що стосується і бізнесу. Порівнюючи країн-партнерів з Україною, враховуючи переорієнтування ринку, за шкалою Гірта Хофстеде (Hofstede, 2021), яка є валідною у культурно-економічному полі, можна зробити наступні висновки.

По-перше, Україна має досить високий показник дистанції влади, як і росія та Китай, порівнюючи з країнами ЄС та США. Це може перешкоджати швидкій комунікації між співробітниками та керівництвом окремих культур. Близькі показники, навпаки сприяють порозумінню.

По-друге, індивідуалізм та колективізм є важливими показниками у організації роботи та правильній постановці завдань. Так, як Україна має показник близький до Туреччини та росії, проблеми на цьому рівні виникають рідко. Проте, країна є більш колективістською як до США, країн ЄС, і більш індивідуалістською як до Китаю та східних культур.

По-третє, орієнтація на довгий або короткий строк відіграє одну з фундаментальних ролей, так як на цьому будується тривалість стосунків, контракту, обов'язковості дуже міцних, довірливих зв'язків. Україна разом з Китаєм, росією, Німеччиною вважаються орієнтованими на довготривалі стосунки, на відміну від США, деяких Середземноморських країн ЄС, Польщі, Великої Британії, Туреччини. Короткострокова орієнтація країн характеризує їх як таких, що цінують теперішній час та минуле більше за майбутнє, традиції, поточну соціальну ієрархію та негайне задоволення за довгострокове виконання.

По-четверте, Україна відноситься до ряду країн із низьким рівнем маскулітності до фемінності, як і Франція, росія та Туреччина. Це означає, що суспільство тут більш орієнтоване на консенсус, перевагу співпраці, скромність, турботу про слабких і якість життя. Працюючи з маскулітними культурами Сполучених Штатів, Китаю, Німеччини треба розуміти, що це суспільство в цілому більш конкурентоспроможне та націлене на матеріальну вигоду за успіх. Таких критерій варто не забувати будуючи систему преміювання та мотивації.

По-п'яте, такий вимір як індекс уникнення невизначеності виражає ступінь незручності членів суспільства через невизначеність і двозначність. Країни, які демонструють сильний індекс (Україна, росія, країни ЄС, Туреччина), дотримуються жорстких кодексів переконань і поведінки, а також нетерпимі до неортодоксальної поведінки та ідей. Суспільства більш толеруючі невизначеність (США, Китай, Велика Британія) зберігають більш розслаблене та толерантне ставлення, в якому практика має більше значення, ніж принципи.

По-шосте, Україна входить у ряд країн, культура яких є обмежувальною, тобто, яка пригнічує задоволення потреб і регулює його за допомогою жорстких соціальних норм. Високий показник також мають Китай, росія, Польща, Італія. На протигагу такій поведінці існує поблажливість у соціумі, що дозволяє відносно безкоштовно задовольнити основні й природні людські потяги, пов'язані з насолодою життям і розвагою. США та Велика Британія мають найвищі індекси поблажливості. Це впливає на мотиваційну систему, умови роботи працівників.

Підсумовуючи наведений аналіз слід відмітити, що Україна та всіма показниками є приближеною до індексів культури країн СНД, передусім росії. Це обумовлено безліччю факторів, як: менталітет, спільна історія, географічна близькість, спільний ринок у минулому, безліч сімейних зв'язків серед населення обох країн, тощо. Також, більшість показників Китаю були наближеними до українських, що показує певні спільні ознаки ведення бізнесу та побудови бізнес-стосунків. Натомість, ЄС налічує 27 країн із унікальним культурним минулим, навіть за об'єднанням спільних цінностей не можна їх класифікувати однаково за шкалою Хофстеде. Тому, перед встановленням партнерства слід безпосередньо аналізувати окрему країну для виокремлення її культурного та економічного менталітету. Серед країн ЄС можна виділити Польщу, як найбільш прийнятну для співпраці, що обумовлено і географічною близькістю, і спільною історією, і тісним людським контактом, і ринком праці. Найбільш полярні індекси зустрічалися із країнами Далекого Сходу, Африки. Причинами є: культурна віддаленість, не пряме залучення у економічний простір країн, різні постановки планування та відмінний ринок праці.

У зв'язку із повномасштабним воєнним вторгненням росії в Україну, економічний сектор зазнає кризових змін. Багато підприємств було знищено, що спричинило збитки. Пошук нових партнерів та фактичне перевезення підприємств, здебільшого на західну частину України стало новими непередбачуваними реаліями українського бізнесу. І якщо імпорт товарів значно збільшився, то про експорт зазначимо протилежне. У таких умовах, для українського експортного підприємництва необхідно шукати нові можливості, які легше реалізувати з врахуванням крос-культурного аналізу.

1. КМУ (2013). Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України, Розпорядження Кабінету Міністрів України № 586-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-p#Text>

2. Hofstede G. Country comparison graphs (2021). URL: <https://geerthofstede.com/country-comparison-graphs/>.

3. Скірка К.Я. (2013). Структурні зміни в економіці України та стратегічні напрями державного регулювання. Держава та регіони. Економіка та підприємництво. № 4. С. 3-5.